

PSYK110 Arbeids- og organisasjonspsykologi

ANBEFALT LITTERATUR

- 0- Ressursen er åpen på nettet
- 1- UiB betaler for ressursen, finnes gjennom søk i Oria
- 2- Boken må kjøpes av studenten, eventuelt lånes på biblioteket
- 3- Artikkelen/bokutdraget vil bli å få kjøpt i Litteraturkiosken

BØKER

McShane og von Glinow (2014) sin bok "Organisational behavior" er å betrakte som innføringsbok i faget (trinn 1 bok, OBS! Utgaven fra 2010 kan også brukes og selvsagt eventuelle senere utgaver). Et alternativ til denne boken på norsk er læreboken til Einarsen, Martinsen og Skogstad (2017) «Organisasjon og ledelse». Begge bøkene dekker godt innføringsstoffet i faget og gir en god oversikt over fagets viktigste emner. Den norske boken har i tillegg noen kapitler om norsk arbeidsliv og lovverk som er viktig. Sammen med Einarsen og Skogstad (2011, 2. utgave) sin bok "Det gode arbeidsmiljø" (trinn 2 bok) er dette å anse som anbefalt basislitteratur og en innføring i de fleste emner. Einarsen & Pedersen (2017) sin bok om konflikt og trakassering er fordypningsbok innen temaene konflikt- og mobbing, samt norsk arbeidsmiljølov og det som skiller arbeidsliv fra andre arenaer og organisasjoner. Henning Bang (2011) sin bok om organisasjonskultur gir fordypningsdetaljer innen organisasjonskultur og organisasjonsklima. Ringstad og Ødegaard sitt hefte nyttes i forbindelse med forelesning om individuelle preferanser (Jungiansk typeforståelse) og er ment som en bidrag til mer personlig læring i faget der man kan bli bedre kjent med seg selv og andre når det gjelder arbeid og samarbeid.

1. Det gode arbeidsmiljø: Krav og utfordringer: Bok

1

Einarsen, S. & Skogstad, A., red. (2011). Det gode arbeidsmiljø. Krav og utfordringer. Bergen: Fagbokforlaget. (350 sider). ISBN 978-82-450-0980-4

- Kap. 1: Skogstad, A. Psykososiale faktorer i arbeidet (side 16 – 41)
- Kap. 2: Kaufmann, A. Personlighet og organisasjonsatferd (side 42 - 64)
- Kap. 3: Haukedal, W.B. Ledelse og kunnskapsarbeid: Motivering av autonome medarbeidere (side 65 - 86)
- Kap. 4: Kaufmann, G. Individ, organisasjon og kreativitet (side 87 - 103)
- Kap. 5: Hetland, H., Hetland, J. Basale psykologiske behov i arbeidslivet: autonomi, kompetanse og tilhørighet (side 104 - 119)
- Kap. 6: Skogstad, A. & Einarsen, L. A. Organisasjonskultur - et system av konkurrerende verdier? (side 120 - 137)
- Kap. 7: Sortland, N., Einarsen, S. Mellommenneskelige konflikter: årsaker og kommunikasjonsmønstre (side 138 - 163)
- Kap. 8: Raaheim, A. Mellommenneskelig kommunikasjon (side 164 - 180)
- Kap. 9: Einarsen, S. Mobbing i arbeidslivet - ytringsformer, årsaker og tiltak (side 181- 198)
- Kap. 10. Saksvik, P. Ø. Å leve med omstilling (side 199 – 219)

Kap. 12: Forslin, J. Teknologi og mennesker – hvordan skape et bærekraftig og fornyende arbeid? (side 241 – 267)

Kap. 14: Thuen, F. To liv på en gang – om jobb og familie (side 296 - 312)

Kap. 13: Knardahl, S. Arbeid, stress og helse (side 268 - 295)

Kap. 15: Matthiesen, S. Nedkjørt eller bare litt stresset? Om utbrenthet i arbeidslivet (side 313 - 340)

Kap. 16: Einarsen, S., Øverland, S. N., Schulze, O-C. Å redusere bedriftens sykefravær: et håpløst prosjekt? (side 341 - 366)

Kap. 17: Aarø, L.E. Helsefremmende tiltak i arbeidslivet, side 367-391 (15.)

Kap. 18: Pedersen, H., Einarsen, S. Arbeidsmiljøloven som rettesnor for det psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøet

Kap. 19: Glasø, L. Organisasjonskonsulentene (side 420 - 445)

Kap. 20: Sandal, G. M. Personlighetstester og utvelgelse av ledere (side 446 - 465)

2. Organizational behavior: Bok 2 (Alternativ 1)

McShane, S. L., von Glinow, M. A. (2014). Organizational behavior, Emerging knowledge and practice for the new world. 5th edition. London: McGraw Hill (468 sider). ISBN 9789814575423

Introduction (side 1)

Kap. 1: Introduction to the field of organizational behavior (side 2 -30)

Individual behavior and processes (side 31)

Kap. 2: Individual behavior, personality, and values (side 32 - 65)

Kap. 3: Perception and learning in organizations (side 66 - 95)

Kap. 4: Workplace emotions, attitudes and stress (side 96 - 129)

Kap. 5: Foundations of employee motivation (side 130 - 163)

Kap. 6: Applied performance practices (side 164 - 195)

Kap. 7: Decision making and creativity (side 196 - 230)

Team processes (side 231)

Kap. 8: Team dynamics (side 232 - 267)

Kap. 9: Communicating in teams and organizations (side 268 - 297)

Kap. 10: Power and influence in the workplace (side 298 - 325)

Kap. 11: Conflict and negotiation in the workplace (side 326 - 357)

Kap. 12: Leadership in organizational settings (side 358 - 382)

Organizational processes (side 383)

Kap. 13: Organizational structure (side 384 - 413)

Kap. 14: Organizational culture (side 414 - 441)

Kap. 15: Organizational change (side 442 - 468)

3. Håndtering av konflikter og trakassering i arbeidslivet: Bok 3

Einarsen, S., Pedersen, H. (2007). Håndtering av konflikter og trakassering i arbeidslivet. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1 - 6 (side 19- 224). ISBN 978-82-100-4920-0 (200 s).

Kap. 1: Konflikter og trakassering i arbeidslivet; jus og psykologi (side 19-37)

Kap. 2: Hva er konflikter og hvordan kan de best forstås? (side 41-62)

Kap. 3: Konflikters årsaker og utviklingsforløp (side 63-92)

Kap. 4: Mobbing og trakassering i arbeidslivet; Hva, hvem og hvorfor (side 93-140)

Kap. 5: Hvordan ledere kan håndtere konflikter i egen virksomhet (side 143- 202)

Kap. 6: Internkontroll og interne prosedyrer i virksomheten (side 203- 224)

4. Organisasjonskultur: Bok 4

Bang, H. (2011). Organisasjonskultur. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget. 240 sider. ISBN 978-82-15-00782-3 Hele boken.

5. Organisasjon og Ledelse: Bok 5 (Alternativ til den engelske innføringsboken)

Einarsen, S., Martinsen, Ø.L. & Skogstad, A., red. (2017). Organisasjon og Ledelse. Gyldendal Norsk Forlag. (580 sider). ISBN 9-788205-481886

Kap.1: Individuelle forskjeller (side 27-60)

Kap.2: Hvordan vi opplever, tenker og føler på jobb (side 61-86)

Kap.3: Motivasjon og prestasjon (side 87-118)

Kap.4: Jobbtilfredshet og jobbensgjensvar-kjennetegn ved den gode jobben (side 119-146)

Kap.5: Stress, mestring og helse i arbeidslivet (side 147-178)

Kap.6: Læring (side 179-198)

Kap.7: Problemløsning, beslutninger og kreativitet i organisasjoner (side 199-226)

Kap.8: Grupper og samarbeid (side 227-254)

Kap.9: Mellommenneskelig atferd og samspill på arbeidsplassen (side 255-284)

Kap.10: Kommunikasjon og informasjonsprosesser (side 285-312)

Kap.11: Makt og påvirkning (side 313-334)

Kap.12: God og dårlig ledelse (side 335-370)

Kap.13: Hva er en organisasjon? (side 371-402)

Kap.14: Organisasjonskultur (side 403-430)

Kap.15: Endring og omstilling (side 431-466)

Kap.16: Mangfold i arbeidslivet (side 467-481)

Kap.17: Juridiske rammer for atferd og samhandling i arbeidslivet (side 489-518)

Kap.18: Samfunnsansvar, etikk og bærekraft (side 519-542)

6. Individuelle preferanser (personlighet). Bok 6 (hefte)

Ringstad, H., Ødegaard, T. (2002). Typeforståelse. Jungs typepsykologi - en praktisk innføring. Bergen: Optimas Organisasjonspsykologene (68 sider). (www.optimas.no) Gå til: <http://www.optimas.no/mbti3.htm>

7. Aspekter ved ledelse

Strand, T. (2007). Ledelse, organisasjon og kultur. Kapittel 13: Kjønn og ledelse. Bergen: Fagbokforlaget, side 351 - 383. (32 s.) (NY)

Matthiesen, S. B. (2002). Situasjonsbestemt ledelse – keiserens nye klær? i Skogstad, A. & Einarsen, S., red. Ledelse på godt og vondt. Effektivitet og trivsel, side 289-309. Bergen: Fagbokforlaget. (20 s.) Legges ut som kopi på mittuib.

1. Psykologisk organisasjonsteori

Bjørvik, K.I. & Haukedal, W. (1997). Litt om organisasjoner. Kap. 10 i Arbeids- og lederpsykologi, side 362-400. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. (39 sider.)

Fischer, G. & Sortland, N. (1994). Organisasjonspsykologi i Norge, kap. 4: Innføring i organisasjonspsykologi, side 107-127 (20 s.) Oslo: TANO.

Levin, M., Fossen, Ø. & Gjersvik, R. (1994). Ledelse og teknologi. Kap. 7: Organisasjonsstruktur, side 147-178. Oslo: Universitetsforlaget. (31 s.)

2. Psykososiale faktorer og arbeidsmiljø

Agervold, M. (1998). Det psykososiale arbeidsmiljø. Arbeidsmiljømodeller. Psykososialt arbeidsmiljø (130-156) (26 s).

Knardahl, S. (1998). Kropp og sjel. Psykologi, biologi og helse. Kap. 9: Arbeid og helse (side 220-236. Oslo: Universitetsforlaget. (16 s.)

Thorsrud, E., & Emery, F. E. (1970). Mot en ny bedriftsorganisasjon. Oslo: Johan Grundts Tanum Forlag. Kap. 1, del 3: Psykologiske jobbkraav (side 19-30) (11 s.)

3. Motivasjon og jobbtillfredshet

Broeck, van den, A., Vansteenkiste, M. & De Witte, H. Self-determination theory. A theoretical and empirical overview in occupational health psychology, i Houdmont, J., Leka, S. (2008). Occupational health psychology: European perspectives on research, education, and practice, vol 3, side 63-88. Nottingham, UK: Nottingham University Press.

Haukedal, W. (2005). Arbeids- og lederpsykologi. Kap 5: Motivasjon (side 83- 124). Oslo: Cappelen Akademisk (41 s.)

Hetland, H., Hetland, J. (2009). Motivasjon og basale psykologiske behov i en arbeidslivskontekst, i Saksvik, P. Ø. & Nytrø, K. Klinisk organisasjonspsykologi, kap 6, side 139 - 158. (18 s.)

Matthiesen, S. B. (2005). Hvorfor trives vi så godt? Om jobbtilfredshet i det moderne, i Einarsen, S., Skogstad, A. Den dyktige medarbeider. Behov og forventninger, kap. 7, side 165- 189. Bergen: Fagbokforlaget. (24 s.)

4. Arbeidsnarkomani og stressmestring

Matthiesen, S. B. (2006). Lenket til jobben. Om arbeidsnarkomani og familieliv, i Roness, A. & Matthiesen, S. B., red., I klem eller balanse, kap. 5, 62 - 78. (16 s.)

Wormnes, B. & Manger, T. (2005). Motivasjon og mestring. Veier til effektiv bruk av egne ressurser. Kap. 9: Stressmestring (side 166 - 186). Bergen: Fagbokforlaget. (20 s.)

5. Konflikter, stress og humor i jobben

Einarsen, S., Matthiesen, S.B. (2002). Utbrenthet og konflikter på arbeidsplassen, i Roness, A., Matthiesen, S.B., red. Utbrent. Krevende jobber – gode liv? Side 144-170, 395-397. Bergen: Fagbokforlaget. (26 s.)

Matthiesen, S.B., Einarsen, S. (2002). Arbeidsliv, humor og mobbing – hvor går grensen? I Tyrdal, S. Humor og helse – i teori og praksis, side 165-186, 220-222. Oslo:Kommuneforlaget. (21 s.)

6. Arbeidsmiljøloven, kartlegging av arbeidsmiljø, internkontroll, sykefravær og sykefraværsarbeid

Arbeidsmiljøloven (Lov 2005-06-17 nr. 62; Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og arbeidsvern mv). Utvalgte kapitler. (16 s.)

Kap 1: Innledende bestemmelser

Kap. 2: Arbeidsgivers og arbeidstakers plikter

Kap. 3: Virkemidler i arbeidsmiljøarbeidet Kap. 4: Krav til arbeidsmiljøet

Kap. 5: Registering og meldeplikt mv.

Dallner, M., Elo, A. L., Gamberale, F., Hottinen, V., Knardahl, S., Lindstrøm, K., et al. (2000). Validation of the General Nordic Questionnaire (QPS Nordic) for Psychological and Social Factors at work (Nor2000, vol. 12). Copenhagen: Nordic Council. Kap. 5: Use of the QPS Questionnaire: Interventions and research, s. 123-129, 169-171. (9 s.)

Hellesøy, O.H. (1988). Kvalitetsstyring av arbeidsmiljø? Nordisk Ergonomi, 6, 1/88 (13 s.)

Skogstad, A. & Bang, A. (1994). Survey feedback. Arbeidsmiljøutvikling gjennom bruk av en kartleggings- og tilbakemeldingsmodell. Norsk Tidsskrift for arbeidsmedisin, 14, 4, 217-231 (14 s.)

7. Arbeidsledighet

Beehr, T. A., Benneth, M. M. (2008). Unemployment and retirement, i Barling, J &

Cooper, C. L., red. The Sage Handbook of Organizational behavior. Los Angeles: Sage, volume 1, side 217 - 232. (15 s.)

Underlid, K. (1992). Arbeidslaus. Oslo: Samlaget. Kap. 1: Arbeid og arbeidsløyse (side 15-23). (8 s.)

8. Omstilling, kommunikasjon og organisasjonslæring

Argyris, C.: The executive mind and double-loop learning. Organization Dynamics, Amacom, 1982, s. 5-22 (20 s.)

Baklien, B. (1993). Organisatorisk læring og omstilling (s.187-213). I: Nordhaug, O. et.al. Kompetansestyring. Oslo (1993) (2. utg.), Tano Forlag.

Burke, R. J. & Nelson, D. (1998). Merger and acquisitions, downsizing, and privatization: A North-American perspective, i Gowing, M.K., Kraft, J. D., Quick, J. C. (red).: The organizational reality: Downsizing, restructuring, and revitalization, side 21-54. (31 s.) US. American Psychological Association. (31 s.)

Sætre, A. S. (2009). Kommunikasjon i organisasjoner. Kap. 2, Definisjoner og perspektiver, side 37-59. Bergen: Fagbokforlaget. (22 s.)